

Radijci o Slovenskem pravopisu 2001

Slovenski pravopis 2001 je zbudil še zlasti razumljivo zanimanje pri naših radijcih: kar kmalu (23. 2. 2002) po izidu pravopisa so se oglasili po radiu pod vodstvom Cvetke Šeruga Prek in čez dober mesec sem od urednika oddaje, Vlada Motnikarja, prejel tudi tipkopisno besedilo te oddaje (prejel pa smo tudi kaseto slušne oblike tega sestavka). To besedilo smo poslušali še 20. maja letos v Studiu ob sedemnajstih, predvajana pa je bila tudi udeležencem sestanka na Radiu Ljubljana dne 16. maja. Na koncu tega sestanka na radiu sva člana uredniškega odbora za slovarski del novega slovenskega pravopisa (J. Dular in jaz) prejela še obsežen tipkopis Službe za jezik RTV Slovenija, kjer je navedenih še več stvari, ki radijcem v SP 2001 niso (preveč) po volji. (Nimamo pa celotnega posnetka s srečanja z radijci.) Omenimo še, da je C. Šeruga Prek nekoliko skrajšano varianto besedila za februarско oddajo na radiu natisnila v Forumu (str. 26–30) Nove revije za marec – april.

Morda bo najbolje, da tukaj po vrsti odgovorimo na 17 točk ugovorov Službe za jezik RTV Slovenije.

1. Najprej o variantah »fonema l«. – Tu ne gre za varianto fonema *l*, ampak za oblikoglasno premeno fonema *l* z varianto fonema *v*, tj. z [ɥ], ne z *u*, kakor pišejo radijci. Izgovor pisnega *pol treh s pou treh* je zelo neroden spodrsljaj, saj bi kot jezikoslovec moral vedeti, da je ta *pol* nastal iz *polu*, ko pa je takó pisni *l* spred nekdanjega *u* prišel v položaj na konec besede, je bilo obdobje prehajanja trdega *l* v *ɥ* že minilo. (Pleteršnik, II, 125, piše za odpadli *u* še opuščaj: *ob pol' dvanajstih*.) Glede glasovne vrednosti črke *l* v enotah *Potočka zijalka* in *Močilnik* naj povemo, da prva ne označuje vršilke, druga pa je izpeljanka iz pridevnika *močiln-*, takih *l*-ov v te vrste pridevnikih in iz njih izpeljanih tvorjenkah pa ne izgovarjamo kot *ɥ*, ampak kot *l*. (Izgovor takih *l*-ov z *ɥ* je svoj čas zagovarjal zlasti F. Tomšič, npr. tudi *kopaunica*, kar pa se razen pri nekaterih knjižnojezikovnih analfabetih ni uveljavilo. (V SSKJ se z *ɥ* lahko izgovarja *kuhalnica*, za kar sta se pri tedanjem predsedniku SAZU posebej zavzela A. Bajec in S. Suhadolnik in tak izgovor na ta način za nekatere stare predmeta oktroirala.) – Ker imamo dvojnico pri *Premrl*, bi to veljalo tudi za priimek *Zavrl*; *Mrzel* pa si lahko uravnamo po *Kobal*. (Sicer pa bi po SP 1962 *zijalko* morali pisati *zijavka*.)

Drugače pa se glede izgovora črke *l* kot *ɥ* pri radijcih veselimo, da za vršilske besede, kot so *bralca*, *bralka*, *bralski*, *bralstvo*, sprejemajo rešitev v SP 2001; saj je jasno, da zaradi izgovora črke *l* v takih primerih ne moremo kar naprej hoditi gledat v SSKJ, ki enkrat

predpisuje izgovor z *u*, drugič z *l* in *u*, tretjič z *l* in *u* (in namesto z oznako *in* še tudi z oznako *tudi*). – Rigler je bil mnenja, da SSKJ glede tega lahko upošteva z anketo potrjeno zelo raznoliko stanje, da pa bi bilo za pravopis treba najti preprostejšo rešitev.

2. K naglaševanju najstic (npr. *petnajst*, *devetnajst*) – ne kar števnikov – bodi povedano, da so naglaševali *-nájst* Pleteršnik (1894 oz. 1895), Bezljaj v ESSJ, pred tem pa Kopitar (1808) in Metelko (1825). Slovensko pravorečje 1946 je to spremenilo v *pétnajst*, SP 1950 v *štírinajst* in *štírinájst*, Ramovš pa je v Morfologiji (1952: 112) zapisal, da »nekaterne oblike imajo dva akcenta, zlasti 13 in 14«. Tudi Rigler za Ribnico (ZS I: 186) navaja *-ájst* in pred njim Nahtigal (SJ 1938) *dvanájst*, Janežičev S-NS (1908) ima ene enote na *-ájst*, druge na *-ajst*, npr. *petnájst* proti *sédemnajst*. Naglašeni *-ájst* imata tudi Dular in Toporišič.

Po gradivu za narečni atlas Slovenije naglašujejo na *-nájst* v Prekmurju in praktično skoraj vsa Štajerska, skoraj vsa Primorska ter velik, pretežni del Dolenjske. Na prvem zlogu pa naglašujejo te števnike na Koroškem (v Avstriji in Sloveniji), na Pohorju do Radelj in Sv. Primoža, pretežno tudi Gorenjska; Dolenjska pa okoli Grosuplja (ne pa npr. Rudnik), mestoma naglašujejo na obeh mestih hkrati (Stična, Muljava, Šentrupert). V glavnem ne naglašujejo na *-nájst* področja, kjer je večji vpliv nemščine.

Prav bi bilo, da bi se tudi radijci poprijeli naglaševanja na *-nájst*, saj tako naglaševanje poznajo tudi (mutatis mutandis) Hrvati, Čehi, Slovaki in v glavnem Rusi.

Glede naglasa besede **književen**: Pleteršnik je tej besedi prisodil oznako novoknjižen; za naglas na *i* govori akutiranost podstave (*knjíga*) te tvorjenke, namreč akut. Prav bi torej bilo, da bi se naglasa *književen* držali tudi pri radiu (kakor je v SP 1962 in 2001), tudi novi pravopis pa že ima *knjižévnost* in *knjižévník*, SSKJ pa seveda tudi le *knjižéven*. Tudi za *krajéven* ob *krájeven* velja glede na akutiranost besede (*kräj*) *krája* dajati prednost naglaševanju na *a*. (Prim. tudi *krájina*.)

Tip *pogòj pogôja* ima na dolžini širino po načelu, da se kratki naglašeni *o* od rodilnika dalje (razen v enakem tožilniku) premenjuje s širokim *o*, če je *o*-ju sledeči soglasnik trajen (ter v tipu priponskega obrazila *-òt -ôta*, npr. *ropòt -ôta*), deloma pa se širina uveljavlja tudi pred zapornim soglasnikom (norma v SP 2001 ostaja torej v glavnem pri SP 1962). Isto, in še bolj, velja to za *pokòj pokôja*. Kar pogledjmo v Odzadnji slovar slovenskega jezika.

3. K naselbinskim dvojnicam. – Oblika *Brník* ima v SP 2001 identifikacijo »ljubljsko letališče«, od radijcev omenjanih *Spodnji* in *Zgornji Brník* pa v novem SP ni. – Besedi *Bégunje* je v SP 2001 dodana dvojnica z naglasom na *u*, ker se tako naglašujeta pridevnik in

prebivalec iz te podstave. – Pridevniška oblika *žički* se v zvezi *Žički samostan* najde v Leksikonu CZ. – *Žitara vas* namesto *ves* (narečna oblika) priča o zavestni priključitvi Slovencev na avstrijskem Koroškem k enotnemu poimenovanju takega za vse jezikovno slovensko (prim. P. Zdovc, Krajevna imena na avstrijskem Koroškem); ne drži pa se tega P. Merkù pri zamejcih v Italiji, in piše *Pušja ves* (Venezona), ali pa npr. tudi *Čarni varh oz. Bardo*, kar gotovo ugaja tistim, ki bi nas tudi na silo radi delili – z znanimi nameni. – *Labín* je slovenski naglas za to istrsko mesto, prav tako *Obznána* za srbsko poimenovanje določenega besedila. (Pač pa bi bilo res prav *Póreč* nam. *Pôreč*, in pri pogrešanem *Punat* se ravnajmo po Hrvatih glede obstojnosti *a*-ja.) – Še glede cirilice: tudi Hrvati so jo kdaj uporabljali, pa Bosenci; celo k nam je deloma silila, kakor nas v ES informira J. Zor; že Krelj si jo je želel imeti na Slovenskem, ko bi bilo mogoče. – *Murglje* namesto *Murgle* so čisti spodrsaljaj.

4. Precej pripomb je na **naglasno mesto imen**. Tu se seveda pozna, da nimamo širšega priročnika lastnih imen, kjer bi lahko dobivali ustrezne informacije. Sam poznam naglas *Ígnac* (npr. Kamenik), na drugi strani pa *Náce*; varianti *Álfónz* in *Álfonz* sta v SP 1962, le da je drugi na prvem mestu; stari pravopis res naglašuje *Luciján*, govori pa se pač zlasti *Lúcijan*.

Za osrednjo normalno naglašujočo Slovenijo velja naglaševanje tipa *Kováčič*, medtem ko je naglas na prvem zlogu hrvaški, pa tudi nemški in slovenskogosposki. Če kdo za svoj priimek zahteva posebno naglaševanje, mu pač ustrezemo, norma pa je v SP 2001 zapisana (prim. še običajno *Furlán* namesto gosposkega ali kakšnega že *Fúrlan*). – Pri priimku *Gróhar* se je urednica zanesla na izpeljavo po *gròh gróha*. Pač pa je v SP 1962 pogledala glede naglasa imena *Timótej*; tako, z naglasom na *o*, se je to naglaševalo že v grščini. – Za to, da bi se bali napačnega naglasa pri priimku *Kosovel* (v našem pravopisu po čudu odsoten), vas ni bilo treba biti strah, saj že SP 1962 naglašuje *Kosovél*. – Glede uveljavitve normalne glasovnosti imena in priimka našega fizika (*Jožef Štefan*) v imenu inštituta v Ljubljani, pa tudi novi pravopis (tega priimka sicer nima) nič ne more: morda tam si glede tega ne dajo in ne dajo nič dopovedati. (Vsaj slovenski slavisti pa so bili glede takega tako korajžni, da so uradnega *Franza Miklosicha* podomačili v Franca Miklošiča.) – *Šukljè* je tipična kranjska naglasna oblika, *Rámšak* pa mi je znan iz Slovenj Gradca (prvi je v SP 1962 sicer *Šúklje*, drugega pa tam ni). – In še imena, ki se po starem pišejo z *er* za govorno polglasnik + *r*, npr. *Verč*, *Kert*. Tu si je treba dobiti obvestilo, kako se tako izgovarja. V SP 2001 ni imen kot *Červ*, *Kerč*, *Kert*, *Verč* in tudi ne *Kerčmar*, imamo pa *Kersnika* in *Keršiča*. Večinoma nočejo biti *Črv*, *Krt* ipd.

Tu bi si ravno radijci morali prizadevati, da bi slovenske priimke dobili onaglašene in ozvočene; pa seveda npr. tudi za vse zemljepisno. Enako bi literarni zgodovinarji lahko izdali tako knjižico slovenskih literatov, še kdo pa sploh slovenskih imenitnikov. Obojim bi morda lahko pomagal imenoslovec J. Keber.

5. V tej točki radijci opozarjajo na po njihovem napačno **naglaševanje prevzetih zemljepisnih imen**. Vse *Salvadorje* hočejo naglaševati na zadnjem zlogu osnove, mi pa najdemo v VSL *Salvadór* za mesto v Braziliji, v LCZ pa je to ime neonaglašeno; in v Webstru je naglašeno na prvem zlogu, za državo in moško ime pa »tudi na koncu«. – Ni zakona, ki bi iz imena *Búrma* zahteval naglas *burmánski* in *Burmánci* (kakor hoče imeti SP 1962), enako ne za *Kánada kanádski* (v SP 1962 sicer *Kánada* in *Kanáda*), v Webstru samo z naglasom na prvem zlogu. – Naglasno posebnost *Ízrael – izraélski, Izraélec* pa ima tudi SP 2001. – *Péterburg* ima to naglasno mesto v Webstru, pa tudi nekdanje ljubkovalno rusko *Píter* govori za tak naglas. – Nobenega razloga ni za zametavanje premičnega naglasnega tipa v primerih kot *Cíceron -óna*, kar je enako našemu *jézik -ika*. Tudi *Káton* bi moral imeti iste lastnosti, torej je *Kátóna* narobe. Ta naglasni tip le upoštevajmo tudi pri *Júno -óne* (seveda je tu čisto podomačena osnova tudi v im. *Junóna*). – Znani mesti *Barcelóna* in *Valéncija* pa naj se tudi izgovarjata samo s *c*. – Namesto *Veneto* govorimo *Venécija* oz. *Benečija*, po *Otránskih vratih* pa se ravna tudi *Otránton*. (Zadnjega v SP 2001 nimamo, v Webstru je *Otránton*.) – Glede pravega naglasa pri *Carácas* imajo radijci prav, enako pri *Montevidéo* ter *Tašként*. – V SP 2001 naglasno mesto *Murmánsk* potrjuje Webster, in isto velja za *Čeljábinsk*, *Semipalátinsk* in [mont blank]. – Od preostalega v tej točki je *Bélfast* prva varianta v Webstru, *Černobil* pa je podomačitev. Sprejemamo *Gólan* in *gólanski* (v Webstru ga ni). Boljše kot [jutah] bi bilo, ker gre za državo, *Útah, Sált* – pa naj bi tak ostal tudi v izgovoru, kakor *a* v [vašington]. Tudi *Ibiza* naj bi imela *c* za črko *z* in *Majorka* bodi tudi podomačeno izgovorjeno. Špansko ime za *Mehiko* je v pisanju *Mejico*, glavno mesto pa ima tudi varianto v angleščini in se torej izgovarja temu primerno. Prav pa imajo radijci glede črke *x*, ki je v naši preglednici za španščino nimamo, uporablja pa se pri nekaterih imenih in tudi pri iz latinščine prevzetem predpionskem obrazilu *ex-* (prim. naše *éksmenih* ali *ékskrálj*).

6. V tej točki imajo radijci prav glede **naglasa** *Carniöla, Carniöhus* (na naglas *Carniöla* v SP 2001 je pač vplivala beseda *Carniölia*). Od ostalega je res prav *Telémah, Filoktét, Gomóra, Dantón* (zadnji z naglasom na prvem zlogu v angleščini), [aké], *Guernica* (po Webstru [gêrnika]). Prav je tudi *Lizistráta* (moški tega imena pa je *Lizístrat(os)*), znana

lepotica pri starih Grkih je pa kar kakor naša *Heléna*. Napovedovalci naj se tudi navadijo naglasa *Endimión*, in sploh naj se v glavnem ravnajo po Avbljevi, če česa še ni v slovenskih pravopisih, vendar npr. ne, če gospa namesto našega *j* včasih piše po grško *i*. *Auersperg* je pa pri nas podomačeno v *Averšperg* (zgodovinar Kos jih imenuje kar *Turjaške*), in *Méndelssohn* ima izgovor [mendəlzon] (tj. s podaljšanim *z*). – *Brueghel* se tudi po Webstru izgovarja tradicionalno [brójgəl] (mi ne moremo izgovarjati zvonečega *h* pred samoglasnikom). – Strinjamo se, da naj se *Dyck* izgovarja [dêjk], in tako tudi *Éyck* kot [ejk] (zadnji primer je že v pravopisni preglednici za nizozemščino v SP 2001).

7. Pri izgovoru kratic, ki se berejo črkovalno, se kar odločimo za naše mednarodno črkovanje, torej naj bo tudi *CNN* kar [ceenèn], častna izjema pa naj bo le [bibisí] za *BBC*; podomačeno berimo tudi *STÁSI* [stazi], izgovor [far] za *PHÁRE* pa je res splošno sprejeta podomačitev.

8. Glede prevelikega približevanja našega izgovora jeziku dajalcu pri prevzetem besedju: Verjetno bi res lahko sprejeli izgovor [féniks] za *Phoenix*, vendar enako že ne velja več za *Sussex*, ki naj kar ostane [sásiks] in enako *Graham* [grêjam]; pač pa je *Andrássy* [andraši] (ne [ondraši] po SP 2001). Glede imena *Rushdie* smo komaj v Collinsu našli potrditev za, po naše, [ruždi]. Nimajo pa radijci prav, ko rodilniški *Coopra* spodrivajo s *Cooperja*, in tudi flamski *Gent* je staro prevzeto ime, zato ga izgovarjajmo z *g*, ne s *h* na začetku.

9. Tu se radijci upirajo **izgovoru [e + r]** v primerih kot *Burns*, *girl*, *Curtis*. V zgledih *Burns* se redaktorica opira na preglednična [čêrčil] in [kêrtis] in po teh zgledih bi kazalo določiti še izgovor besedam *Turner*, *Melbourn* in *Hepburn*, medtem ko je *Perth* tudi že v SP 2001 [pêrt].

10. V tej točki se bomo vdali obliki [džêjms] za *James* in tudi glede *Fein* sprejemamo zvezo z *e + j* (ne dvoglasnik, kakor to imenujejo radijci, saj knjižna slovenščina dvoglasnikov nima).

11., 12. Ti točki govorita o prevzemanju španskih sičniških črk *z* in *s*. Glede črke *z* z glasovno vrednostjo [s] radijci upravičeno ugovarjajo zapisu [saragoza] za *Zaragoza* in primeru *Zamora* brez opozorila na izgovor [samor], čeprav ima SP 2001 v preglednici

izpisano obliko [samora]. Seveda pa je upravičeno začudenje radijcev, da je za *Marquez* predviden izgovor [markez-] namesto [markes] (za pravilni izgovor takih primerov je v preglednici zgled *Crus* [krus]). In še enkrat: *Valparaizo* se res mora izgovarjati s končajem *-so*, ne z *-zo*.

13. V tej točki radijci v **preglednici za španščino** pogrešajo izrecno opozorilo, da se španska črka *h* ne izgovarja, kadar taka beseda pri nas ni podomačena, kakor je npr. v *Havana*. Preglednični *konkvistádor* je res v neskladju s SSKJ in našim slovarskim z naglasom na *-ór* (Webster pa ima glavni naglas na *i*); res je tudi, da že v pravopisni preglednici tiskarski škrat ni lenaril in je *Guillenu* vzel *l* pred *jen*, napačno pa je zapisan naglas reke *Paraná*, čeprav je v preglednici zapisana prava oblika (*Parána*). O prezrti črki *x* pri španščini smo svoje rekli že spredaj. – Glede naglasa pri *Šahnameh* (na *-mé*) in pisave z vezajem v slovarskem delu novega SP ne vemo odgovora (v VSS je ime pisano narazen: *Šahname*, morda po zgledu *Šah Jahan*). – *Bergen*: pri vseh treh **preglednicah germanskih skandinavskih jezikov** je v imenih kot *Bergen* končni *e* polglasnik, zato je roditelj *Bergena* namesto systemskega *Bergna* napačen (morda iz spomina na kak predlog iz predodločitve za polglasniški izgovor takega *e* pri nordijcih).

14. V tej skupini sta najprej na vrsti **črki e in o** za »nekater« nenaglašene *e* in *o* iz portugalskih besed, ki naj bi se izgovarjali kot *i* in *u*. Tu kar ostanimo pri tem, kakor je zapovedano v novem SP, pa ju vseeno obravnavamo kot končnici, ne kot dela osnove: *-e* po zgledu na *finale*, *-o* po romunskem npr. *Ceausescu*. Torej se bo v slovarju tudi *Santos* moral ravnati po preglednici in se izgovarjati [sántuš]. (Še najlažje bi se bilo sicer mogoče sporazumeti za izgovor črke *e* z izgovorom *i*, da bi se v vseh primerih izgovarjali kot *e*.)

15. Radijci zagovarjajo **široki naglašeni e** v prevzetih besedah iz francoščine zlasti v končaju *-en*, češ da tu vpliva končaj *-èn*, kakor ga imamo pri deležnikih na *-en* (*prenesèn*, *zaželèn*, *pokošèn*) oz. samostalnikih kot (*drèn*). Pri nas ima široki *e* (kadar ne gre za moderno *idéja*, *šofêr*) svojo predzgodovino v naslednjem naglašenem zlogu (npr. *zemljà* > *zêmlja*) oz. akutiranjem zadnjem/edinem zlogu (*drèn*), v resnici pa se tu mirno lahko opremo na domače pridevnike ali lastna imena iz njih z ozkim *e*, npr. *lesén*, *medén* – *Medén*, ali pa na prevzeto *suverén*, kar vse omogoča naravni prevzem francoskih *e*-jev te kategorije z ozkim slovenskim *e*. Torej bomo kar ostali pri [šópén, fontén, bék, džék]: tak izgovor je slovenska znamenitost,

zato ne podlegajmo normam tujih jezikov, zlasti angleščine in malo manj francoščine (nemščine pa tako in tako že ne več).

16. V tej točki radijci govorijo o **zapisovanju izgovora v prevzetih besedah** glede tega, ali naj se zapisuje samo izgovor nenavadnega ali sploh vsega v prevzetih besedah. Radijci si (po SP 1962) želijo celih besed v oglatem oklepaju in pri vseh enotah v slovarskih sestavkih s podiztočnicami. Zgled: *Clinton* [klínton], ne pa *Clinton* [kl]. Novi pravopis se pri tem drži načela, da se izgovor cele besede izpisuje samo, če sta v njej dve ločeni mesti z izgovornima posebnostma, npr. *Chamberlain* [čembərlejn]. Pri tem se ravnamo po SSKJ (ta radijcem ni posebno pri srcu, kakor vidim iz marsičesa, čemur se upirajo): SSKJ zapisuje pri *Wánklov* samo prvi zlog [van] (po SP 2001 zadošča oporni soglasnik/samoglasnik ob bralno težavni črki, torej [va]). Radijcev ne moti, da SP 1962 zapisuje naglas na iztočnici pri slovenskih besedah, ki nimajo obveznosti pisanja naglasa, ne dovoljujejo pa takega zapisovanja naglasa besedam na samoglasnikih prevzetih besed, če morajo sicer njihovo posebnost zapisati v izgovornem oklepaju in torej zagovarjajo *Wagner* [vágner] namesto *Wágner* [va]. Že SSKJ piše kakor mi v novem SP naglas v oglatem oklepaju samo tedaj, če gre pri prevzeti besedi za neslovensko črko, npr. *ö*, ali za črkje, npr. *oe*, ali pa za besedo, ki ima v jeziku dajalcu obvezno ločevalno znamenje. Torej tudi mi: *Körner* [ké], *Goethe* [géte], *Szabó* [sábo], *pietà* [pijetá]. Glede besede *Szabó* imajo radijci seveda prav, da nima roditelja in naprej *Szaboja*, ampak *Szaba*. Nepotrebna je tudi želja, da bi v slovarskih sestavkih zapisovali izgovor tudi pri podiztočnicah, če je izpisan že pri iztočnici. To že iz metodoloških razlogov ni potrebno oz. je kvarno, ker prinaša v sestavek sistemsko nerazglednost. V okrajšanem zapisu izgovora imena *Berlioz*, namreč [ijo], ki da nas pušča na cedilu glede tega, ali je *-z* nemi soglasnik, pa radijci nimajo prav: vse, kar je zunaj takega krajšavnega oglatega oklepaja, je normalno izgovorljivo, torej tudi *-z*. Pri nemih soglasnikih na koncu besede je v oglatem oklepaju izpisana cela beseda, kakor v SP 2001 priča ime *Manet* z zapisom izgovora [mané -êja].

17. V tej, zadnji, točki radijci navajajo še 26 enot (domnevnih) **spodrseljajev in podobnega**:

- (1) Pri glagolu *zadéti -dénem* je dovolj razvidno, da je sedanjška oblika *zadénem*, ne *zadánem*, torej zadnjega ni treba še prepovedovati.
- (2) Prebivalski imeni za moškega sta v SP 2001 največ dve, ženski ustreznik pa podajamo samo za prvo varianto.

- (3) *Overovatelj* res ni ustrezne glagolske podstave, torej zadošča *overjalec* za nedovršnost (za dovršnost pa *overitelj*). *Overovatelja* je morda vsilila pogostna raba.
- (4) Oblike *prehramben -a -o* morda res niso potrebne ob *prehramben -bna -o*, res pa je tudi da se *mbn* druge oblike kar težko izgovarja.
- (5) Beseda *južnovzhoden* bi res lahko bila v slovarju, čeprav večinoma rabimo *jugovzhoden*, kar lahko izvajamo iz *jugovzhod*.
- (6) Pridevniki *materen* je v slovarju prej na vrsti kakor njegova določna oblika *materni*, torej bralcu sploh ni treba biti vztrajen, da bi jo v slovarju našel, saj si je menda vendar zapomnil, da so vse določne oblike nedoločnih pridevnikov podiztočnice.
- (7) Za *Karitas* je po našem edino primerna spolskost moška; žal karitasovci preveč ljubijo latinščino in tako so pri tej besedi izpodrinili že rabljeni normalni moški spol, ki omogoča sklonsko pregibnost in tudi normalni svojilni pridevnik na *-ov*; za kazen nesprejetja predloga pravopisne komisije morajo torej sedaj besedo *Karitas* skoraj neprestano oblagati s pridevniško besedo, da bralci uganemo, za kateri sklon gre.
- (8) Zloženska *narodno-zabaven* pomeni 'naroden in zabaven', seveda pa bi morala biti v slovarju tudi iztočnica *narodnozabaven*, zloženska za pomen 'tičoč se narodne zabave'.
- (9) Iztočnica *magistrirati* pa je v SP 2001 (str. 838), torej ne manjka.
- (10) Če so glagolniki samo to, tj. samostalniško izražen glagolski pomen (obrazec 'to, da ...'), se izpisujejo v zaglavju oglavja, in sicer za dvopičjem; iztočnica pa je prvotno glagolnik le, če ima opredmeten pomen (obrazec 'to, kar ...'); pogošano *potovanje* najdete pri iztočnici *potovati*.
- (11) Pridevnika *korekcijski* in *promocijski* bi verjetno res lahko bila v slovarju: naglas je pri prvem na *e*, pri drugem na *o* pred *-cijski* (v SSKJ je brez potrebe prvi naglašen *korekcijski*, drugi pa je izpuščen). – Zakaj bi moral biti v SP 2001 *ramadan* kot 'deveti mesec islamskega koledarja' (po Webstru)?
- (12) Oblika *manhatnski* namesto *manhattanski* je dvojni spodrseljaj, saj pred *-ski* premenjujemo le soglasnik (soglasniški sklop) neposredni pred *-ski*, *n* pa ni tak soglasnik, ki bi spremeno zahteval, saj niti ni dvojen, kakor npr. pri *Bonn*, ki ima pridevnik *bonski*.
- (13) *Rotovž* je ime mestne hiše v Ljubljani, Maribor pa ima menda ime *Mestna hiša*.

- (14) Tip podaljšane osnove z *j* pri *hektarja* in *lovorja*: razlika v oznakah, pri prvem *in*, pri drugem *tudi* zaradi večje oz. manjše običajnosti.
- (15) *Sreče/olov* proti *mišelovka* je verjetno zaradi pripadnosti besedotvornih podstav: prvič a-osnova, drugič i-osnova (za drugo prim. še *častihlepen*). (Različni redakciji ali različna izkazanost v besedilih.)
- (16) Pri izpisu orodnika ednine v primerih *adagio* oz. *solfeggio* pa gre za neuskklajeni rešitvi.
- (17) Vejica med stavkoma povedi *Stal sem tam, in vse videl z lastnimi očmi* pomeni, da je drugi stavek pojmovan posledično, da pa se razumeti tudi vezalno, in tedaj vejice v tej povedi pač ni.
- (18) Že večkrat je bilo povedano, da na napake v pregibanju ali oblikoglasju ne opozarjamo, kadar je kaj zelo očitno iz zapisa osnovnih oblik iztočnice: pri *kar* vendar opozarjamo na *o čemur* in *kar ne bi znal* s pripisom pravilnega v ležečem tisku *česar*; pri *nikomur* nam ni ušlo v besedilo. Sicer pa so zaimki *kaj*, *kar* in *nič* v slovarju izpisani v vseh sklonih, napačno z *ničemer* pa še pojasnjeno s pravilnim z *ničimer*.
- (19) *Japonec* je prav zapisan pri iztočnici *Japonska*, *japonec* pa je avtomobil in *japonka* obuvalo. (Ali ni tako kritiziranje vendar že pretirano? Saj je tudi naš čas dragocen.)
- (20) Še zmeraj in prevečkrat se nam zapisuje svojilni pridevnik na *-in* pri moških samostalnikih druge sklanjatve, zato ga pri vsaki taki enoti proglašamo za napako.
- (21) Kar nerganje je že tisto ob *črnini debel*, ko je v slovarskem sestavku vendar jasno povedano, za kaj gre. In: prepovedani *Kobilčin* ima moškospolsko podstavo, *Kobilčin* brez oznake pa ženskospolsko.
- (22) Pri osnovi/podstavi *konzerv-* se spomnimo na *konzervo*, pri *konserv-* pa na *konservativen*.
- (23) *Jean-Paul* ima od roditelja dalje obliko z nestičnim vezajem (po souredniški želji in taki določitvi); sicer ga pa nimamo v slovarju.
- (24) Zakaj bi bili slovenski (pod)iztočnici *popglasba* oz. *rokkoncert* težko sprejemljivi obliki, in še zlasti slavistom? Ali pravopisniki morda niso slavisti? Vse, kar je zložensko, se v SP 2001 lahko piše skupaj (in to vendar ni težko), radijski slavisti pa kakor da so zapisanje po angleškem vzoru, namreč ene zloženske skupaj, ravnotake druge pa narazen (sicer pa imata obe ti dve enoti radijskim slavistom pač ljubše pisanje tudi narazen).

- (25) Ker imamo v slovarju pridevnika *bosenski* in *bosanski* si radijci k samo *bosensko-hercegovski* želijo še varianto *bosansko-hercegovski* (česar ni težko izpeljati in ni nedovoljeno, če ni v slovarju).
- (26) Glede angleške besede *dance*, ki je v SP 2001 ni: po Webstru pomeni 'ples'; istemu viru je *funk* [fank] vrsta modernega džeza. (Ali naj bi ga morda slovenili s "strašnik"?) *Zimzeleno melodijo* je v SP 2001 najti pri iztočnici *zimzelen*.

31. maja 2002

Jože Toporišič